

EFEMÈRIDES ART

Una vegada deixat enrere el centenari del poeta Màrius Torres, és el torn de reivindicar un dels millors fotògrafs que ha donat Lleida: Ton Sirera. La seua aposta per l'abstracció i l'experimentació el caracteritzen com un dels pioners de l'Estat. El Museu Morera inicia dijous l'any dedicat a Ton Sirera amb dos exposicions simultànies.

2012

El fotògraf experimental

Dos exposicions simultànies al Museu d'Art Jaume Morera obriran aquest dijous l'any dedicat al centenari del naixement de Ton Sirera || Conferències, visites guiades o la Nit dels Museus en memòria de la seua figura, seran altres de les activitats homenatge a qui va contribuir a renovar la fotografia als anys 50 i 60

R. BANYERES

LLEIDA | Va ser odontòleg de professió, però, sens dubte, el que es mantindrà a la memòria de tothom són les imatges preses amb l'objectiu de la seua càmera. Macrofotografies —bona part de les quals de crostes d'arbres i de cultius de líquens— o instantànies aèries són només dos exemples de per què se'l considera un dels pioners de la fotografia abstracta i experimental no només a Catalunya sinó també a Espanya.

Aquest any es compleix el centenari del naixement de Ton Sirera (Barcelona, 1911 - Lleida, 1975) i Lleida, però sobretot el Museu d'Art Jaume Morera, ja ultima una sèrie d'activitats per rememorar-ho, que començaran aquest dijous. SEGRE també se sumará a l'efe-

NOVES AVANTGUARDES

Sirera és dels fotògrafs fonamentals de les noves avantguardes dels anys cinquanta i seixanta

mèride amb un llibre que, entre altres aspectes, comptarà amb la firma de l'escriptor Josep Vallverdú, un dels seus grans amics, "tot i que no l'únic", s'afanya a puntualitzar el *pare de Rovel·ló*.

L'IEI, amb un premi de fotografia que porta el seu nom, és una altra de les entitats que pretenen homenatjar-lo.

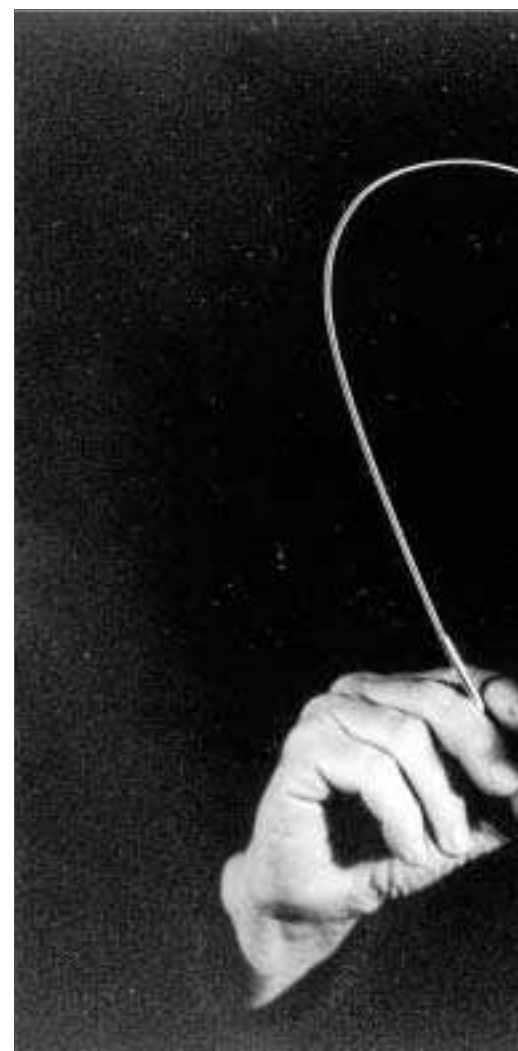
Home carismàtic que anava en avioneta quan tot just començaven a veure's els primers tractors als camps; esquiava en uns temps en què eren molt pocs els que s'havien aficionat a aquest esport o era capaç de quedar segon en una cursa de motos la primera vegada que muntava aquest vehicle. No és estrany,

doncs, que aquest reporter gràfic, pintor, pilot d'avioneta, geògraf i botànic aficionat tampoc fos un fotògraf a l'ús en la seua època. Està considerat "un dels fotògrafs fonamentals del segle passat, que correspon a una generació de la nova avantguarda que als anys cinquanta i seixanta va renovar la fotografia al nostre país", en paraules del direc-

tor del Museu Morera, Jesús Navarro.

Per aquest motiu, la pinacoteca ha organitzat una sèrie d'activitats amb l'objectiu de reivindicar-ho. Les primeres, dos exposicions simultànies, que s'iniciaran aquest dijous i que serviran per iniciar les commemoracions de l'efemèride. En una es mostrarà el projecte edi-

torial *Catalunya Visió*, que en deu volums descrivia, en textos i imatges, Catalunya. Ell i Vallverdú es van encarregar de vuit d'aquests llibres i les fotografies mostren el seu vessant més naturalista. L'altra cara de la moneda serà la instal·lació en què es podran veure una quarantena d'imatges i sis vídeos del fons del museu, titulada *Ton Si-*

'Autoretrat' de Ton Sirera, datat de l'any 1964.

ALGUNES DE LES ACTIVITATS OR

Cicle de conferències

■ Dijous 24 de març. 19.00 h. *Catalunya Visió i la representació fotogràfica del país*. Impartida per Cristina Zelich, comissària de l'exposició.

■ Dijous 7 d'abril. 19.00 h. *Catalunya, paisatge humà en transformació*. Impartida per Ignasi Aldomà, professor del departament de Geografia i Sociologia de la UdL.

■ Dissabte 14 de maig. 19.00 h. *Pel món amb Ton Sirera*. Impartida per l'escriptor Josep Vallverdú.

Visites educatives

■ Del 15 de març al 12 de juny. Amb inscripció prèvia. Visites dinamitzades i exercicis pràctics dirigits a alumnes d'educació infantil, primària, secundària i batxillerat.

Visites familiars

■ Diumenges 27 de març i 29 de maig. 12.00 h. Visites dinamitzades a les exposicions.

Nit dels Museus

■ Dissabte 14 de maig. Equipaments com el Museu Morera o l'IEI oferiran activitats dedicades al fotògraf.

Premi Les Talúries

■ El premi de fotografia Ton Sirera de l'IEI, que s'atorgarà el 15 d'abril, li retrà un homenatge.

(A)

Per captar les fotografies aèries deixava els comandaments de l'avioneta que pilotava, treia mig cos fora i feia les instantànies, recorda l'escriptor Josep Vallverdú.

L'abstracció i l'experimentació es combinaven amb una notable sensibilitat per captar el paisatge i el patrimoni humà, com va demostrar a 'Catalunya Visió'.

El premi de fotografia Ton Sirera que organitza l'IEI també recordarà la figura de l'artista que porta el seu nom durant l'entrega dels guardons el pròxim 15 d'abril.

MUSEU D'ART JAUME MORERA

➡ **rera. La mirada abstracta.** Col·lecció del Museu d'Art Jaume Morera. Aquí, l'abstracció i l'experimentació de les imatges posaran de manifest la seua personalitat creativa i imaginativa. "En una època en què la fotografia era un mitjà de representació realista i s'imposa com a tendència pictòrica l'informalisme, ell s'atreveix amb les macrofotografies i les instantànies aèries", recorda Navarro. A partir de les seues instantànies també es va atrevir amb les imatges

CARISMÀTIC

El seu carisma li va forjar una llegenda en una Lleida encara molt provinciana, segons Vallverdú

en moviment, el cine. Són seus curts com *Pintura 1962/63*, en què és precisament Josep Vallverdú qui li serveix com a ajudant. El film mostra la barreja i les sinèrgies que es creen entre la pintura que cau d'una cubeta cap a un altre bassal de pintura, tot i que en cap moment es veu com aquesta cau. D'aquesta manera, trasllada les seues investigacions sobre la pintura abstracta a la imatge en moviment.

Connectat amb les avantguar-

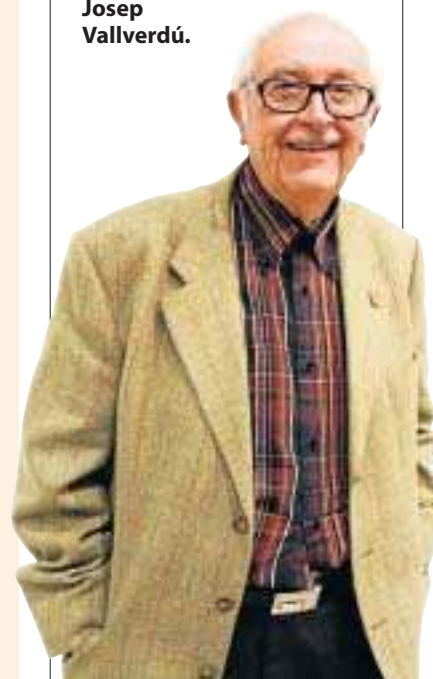
des de la capital catalana i el moviment ADLAN (Amics de l'Art Nou) a través de la seua amistat amb l'escultor Eudald Serra, també es va relacionar amb l'artista Joan Vila Casas, a qui va conèixer durant la seua estada a París. És arran d'aquesta amistat que Sirera es va interessar pel moviment informalista. I és que, tot i que en un primer moment va coquetejar amb la pintura, és la fotografia no figurativa el que l'atreu. La qualitat de les seues instantànies va quedar demostrada en el moment en què el 1960 va exposar les seues fotografies a la sala Aixelà de Barcelona. Ampliades en gran format i penjades sobre bastidors com si es tractés d'una pintura, amb l'objectiu de demostrar que la fotografia també era art, van despertar una gran expectació entre els crítics. Per la seua part, a Lleida, es va vincular al Cercle de Belles Arts, a La Petite Galerie de l'Alliance Française i a artistes com Leandre Cristòfol, Lluís Trepà, Àngel Jové o l'agitador cultural Jaume Magre, a més de l'esmentat Vallverdú. En definitiva, una personalitat carismàtica de qui el Museu Morera treballa conjuntament amb la Filmoteca per salvaguardar-ne el patrimoni filmic, un altre dels objectius del centenari.

SEGRE regalarà un llibre sobre el fotògraf amb text de Vallverdú

■ SEGRE també s'afegirà a l'any dedicat a Ton Sirera. I ho farà de la mà d'una de les persones que millor van conèixer el fotògraf: Josep Vallverdú. L'autor escriurà una semblança biogràfica detallada d'un dels seus grans amics, que formarà part del llibre que SEGRE regalarà als lectors per Sant Jordi. Els records i paraules de Vallverdú aniran acompanyats de fotografies de Sirera, entre altres continguts. El llibre estarà editat conjuntament amb l'IEI, amb el segell Edicions de La Clamor, com és habitual durant els últims anys.

Segons Vallverdú, Sirera era "un home ocurrent, tot i que no graciós, que sabia trobar la frase irònica i mirava el món amb una certa distància". Una característica, aquesta última, que atribueix a la seua condició de metge. Es van conèixer als anys seixanta, "i vam congeniar de seguida, també les famílies", recordava l'escriptor. "Era un home que es va forjar una certa llegenda, però perquè Lleida era molt provinciana en aquella època. Sorprenia que anés en avió i coses per l'estil, però el cert és que tenia els peus a terra i el cap sobre les espatlles." Però, no només això. "Era reconegut i els fotògrafs de Barcelona li tenien enveja, sabien que era molt bo", sentència.

Josep Vallverdú.

GANITZADES PER A L'EFEMÈRIDE

(B)

EXPOSICIONS

Els actes centrals del centenari al Morera

■ El centenari del naixement del fotògraf Ton Sirera estarà marcat per les dos exposicions que aquest dijous estrenarà el Museu d'Art Jaume Morera de Lleida: *Catalunya Visió. Fotografies de Ton Sirera-Ferran Bosch-Jordi Verrié i Ton Sirera. La mirada abstracta. Col·lecció del Museu d'Art Jaume Morera*. Totes dos es podran visitar del 10 de març al 12 de juny.

(A)

'Catalunya Visió', la mirada de fotògraf i escriptor

■ "Fotografies que parlen, comentaris que pinten." Això és *Catalunya Visió*, segons Josep Vallverdú. La mostra exhibirà una revisió d'aquest projecte editorial que descrivia "el teixit físic i humà de Catalunya" amb imatges i textos de cada una de les comarques. La majoria són de Sirera i Vallverdú, respectivament. Es van publicar entre el 1968 i el 1978.

(B)

'Ton Sirera. La mirada abstracta', l'altra cara

■ Mostra la cara més experimental de Ton Sirera a partir d'una quarantena de fotografies i sis pel·lícules pertanyents al fons del Morera. S'hi exhibiran macrofotografies sorgides després d'aïllar crostes d'arbres o els líquens de les roques, a més de les visions aèries que captava des de l'avioneta (deixava els comandaments de l'aparell i treia mig cos per fer-les).

